

25.09.2017

Asia/6

§ 876

V 11.10.2017, Valtuutettu Mari Holopaisen aloite vieraan kielen oppimisen varhaistamisesta

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Holopainen Mari ym. valtuustoaloite Kvsto 2.11.2016 asia 12.pdf
- 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäselvitys.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti 24.4.2017 (§ 432) palauttaa valtuutettu Mari Holopaisen ja 33 muun valtuutetun aloitteen vieraan kielen oppimisen varhaistamisesta uudelleen valmisteltavaksi seuraavasti: Kaupunginhallitus pitää kieltenopetuksen varhaistamista kannatettavana ja kehottaa valmistelemaan käytännön laajentamista syksystä 2018 kaikkiin kouluihin, joissa toiminta luontevasti onnistuu. Kaupunginhallitus pitää myös tärkeänä, että syksyllä 2017 käynnistyviä kielirikastetun esiopetuksen pilotteja seurataan ja toimintaa pyritään laajentamaan vuodelle 2018.

Aloitteessa esitetään, että vieraan kielen opiskelu mahdollistetaan alakoulun ensimmäiseltä luokalta alkaen. Samalla tarjotaan kielikerhoja ja lisätään kielikylpyä ja -suihkuja osana varhaiskasvatusta. Varhaiskas-

25.09.2017

vatuksessa ja opetustoimessa tulisi yhteistyössä aloittaa valmistelu, jossa tutkitaan uusia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Määräaika on kahdeksan kuukautta. Jos määräaika ylittyy sen vuoksi, että kaupunginhallitus päättää palauttaa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, aloite käsitellään määräajan päättymistä seuraavassa aloitteita käsittelevässä valtuuston kokouksessa.

Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan ja varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoihin sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäselvitykseen ja toteaa seuraavaa:

Kielenoppimisen tukeminen kielenopetuksen varhentamisella on tutkimusten mukaan merkittävää. Varhennetulla kielenopetuksella tuetaan oppilaiden oppimista ja oppilaiden motivoitumista kielenopiskeluun. Tutkimusten mukaan vieraan kielen oppimisessa parhaat tulokset saavutetaan, kun oppiminen on aloitettu ennen yhdeksättä ikävuotta.

Kaksikielistä opetusta on tarjolla sekä laajamittaisena (11 suomenkielistä koulua) että suppeampana (3 suomenkielistä koulua) kaksikielisenä opetuksena. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa opetuksesta vähintään 25 % toteutetaan kohdekielellä. Suppea kaksikielinen opetus on kielirikasteista opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hakeudutaan soveltuvuuskokeella. Suppeaan kaksikieliseen opetukseen voivat osallistua kaikki kyseisen koulun oppilaat. Lisäksi kaupungissa on ruotsin kielen kielikylvyn opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Osa kouluista tarjoaa vuosiluokilla 1 ja 2 mahdollisuuden tutustua kieliin myös kerhoissa ja pienimuotoisissa opetustuokioissa (ns. kielisuihkutus).

Esiopetuksessa kielten oppimisen pilotointiin on varauduttu 150 000 euron määrärahalta vuoden 2017 käyttösuunnitelmassa.

Kielirikasteisella esiopetuksella tarkoitetaan esiopetusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti jollakin muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyyttä ja kulttuurien kohtaamisia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että lapset olisivat sekä kielen oppijoita että käyttäjiä. Tavoitteena voi olla siirtyminen kielirikasteiseen tai muuhun kaksikieliseen perusopetukseen.

Kielirikasteinen esiopetus toteutetaan niin, että opettajat kiertävät useammassa esiopetusryhmässä ja järjestävät kielirikasteisen esiopetuksen mukaista toimintaa kussakin ryhmässä niin, että se muodostaa alle 25 % esiopetuksen toiminnasta.

Kielirikasteista esiopetusta järjestetään kaudella 2017–2018 yhdeksässä päiväkodissa, kahdessakymmenessä esiopetusryhmässä.

- Päiväkodit Auringonkukka, Toivo ja Satakieli – ranska
- Päiväkodit Myllynratas ja Leipuri – venäjä
- Päiväkodit Kesäheinä ja Alku-Käpylinna – espanja
- Päiväkodit Maunula, Himmeli, Perttu ja Vaskiniitty – englantia

Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyttä ja kulttuurien kohtaamisia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tarkoitus on, että lapset voivat perusopetukseen siirtymässään valita esiopetuksessa tutuksi tulleen vieraan kielen varhennetun opetuksen.

Pilotoinnin tuloksien arvioinnin ja toimintamallin kehittämisen näkökulmasta on tärkeää voida jatkaa kielirikasteista toimintaa myös esiopetuksen toimintavuonna 2018–2019. Pidemmän aikavälin tavoitteena on, että helsinkiläisillä lapsilla on entistä varhaisemmin ja entistä monipuolisemmin mahdollisuus oppia eri kieliä jo esiopetuksesta alkaen. Kielen opetuksen varhentamisessa esiopetusta eri kielillä tarjoavat yksityiset päiväkodit ovat tärkeinä kumppaneina ja tältäkin osin pyritään varmistamaan sujuvat opinpolut.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on myös valmisteilla kaksikielisen suomi-saame opetuksen käynnistäminen esi- ja perusopetuksessa. Kaksikieliseen suomi-saame varhaiskasvatukseen on edellytykset kunnallisella puolella sekä yksityisenä palveluna. Kaksikielistä suomi-saame -opetuksen opinpolkua esiopetuksesta perusopetukseen valmistellaan toimintavuodelle 2018–2019.

Varhennettua kielenopetusta on tällä hetkellä tarjolla vakituisesti 13 ja hankerahoituksella 32 suomenkielisessä koulussa Helsingin 76 suomenkielisestä koulusta, joissa on ensimmäinen vuosiluokka. Varhennettua kielenopetusta tarjoavat koulut sijoittuvat kaikille Helsingin neljälle perusopetuksen alueelle. Hankerahoituksella aloitettujen 32 koulun varhennetun kielen opetus on yksi vuosiviikkotunti ryhmää kohden. Lisäksi hankerahoituksella kustannetaan yhdeksän koulun kielisuihikutuskokeilu, johon koulut saivat 0,5 vuosiviikkotuntia ryhmää kohden.

Ruotsinkielisen perusopetuksen itäisellä alueella toteutetaan lukuvuonna 2017-2018 kokeilu, joka sisältää sekä kielisuihikutusta (1. luokalla toinen kotimainen, 3. luokalla A2-kieli) sekä etä-/monimuoto-opetusta (4. luokalla A2-kieli, saksa). Kokeiluun osallistuvat alueen neljä koulua.

25.09.2017

Asia/6

Hankerahoitus koskee lukuvuotta 2017–2018. Kielten opetuksen varhentamisen laajentaminen Helsingissä koskemaan kaikkia kouluja niin, että kaikki oppilaat aloittavat 1. luokalta A-kielen opetuksen edellyttää määrärahan kohdentamista tähän tarkoitukseen. Varhennettu kielen opetus tarkoittaa yleisesti sitä, että 1-2 luokkalaisten minimituntimäärä nousee 19 vuosiviikkotunnista 21 vuosiviikkotuntiin. Vuotuinen kustannus suomenkielisissä ja ruotsinkielisissä peruskouluissa olisi yhteensä noin 2,5 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen 4.9.2017 kaupunginvaltuustolle esittämän kaupunkistrategian vuosiksi 2017-2021 mukaan englanninkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen paikkamäärä kaksinkertaistetaan. Helsingiläisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikyö- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta. Ensimmäisen vieraan tai toisen kotimaisen kielen opetus aloitetaan jo ensimmäiseltä luokalta. Kiinan kielen opetusta laajennetaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Holopainen Mari ym. valtuustoaloite Kvsto 2.11.2016 asia 12.pdf
- 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäselvitys.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 18.09.2017 § 857

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

18.09.2017 Pöydälle

25.09.2017

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisätään esittelijän perustelujen loppuun seuraavaa:

"Varhaistetun kielenopetuksen ulottamista koko kaupunkiin ja esiopetuksen kielirikasteisen pilotoinnin laajentamista valmistellaan syksyille 2018, jos talousarviossa osoitetaan sille määrärahat."

Otso Kivekkään vastaehdotusta ei käsitelty asian käsittelyn keskeyttämisen vuoksi.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Otso Kivekkään ehdotuksesta.

11.09.2017 Pöydälle

24.04.2017 Palautettiin

18.04.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Varhaiskasvatustalautakunta 07.03.2017 § 30

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatustalautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Holopaisen ym. aloitteesta vieraan kielen oppimisen varhaistamisesta perusopetuksessa sekä kielikerho- ja kielisuhkutarjonnan lisäämisestä varhaiskasvatuksessa:

Varhaiskasvatustalautakunnassa on varauduttu kielirikasteisen esiopetuksen kokeiluun päiväkotien esiopetuksessa toimintavuonna 2017–2018. Kielipainottunutta toimintaa pilotoidaan sovitulla alueilla kielirikasteisen esiopetuksen periaatteiden mukaisesti.

Kielirikasteisella esiopetuksella tarkoitetaan esiopetusta, jossa alle 25 % toiminnasta järjestetään säännöllisesti ja suunnitellusti jollakin muulla kuin perusopetuslaissa säädetyllä opetuskielellä. Kielirikasteinen esiopetus antaa luontevia mahdollisuuksia tuoda monikielisyttä ja kulttuurien kohtaamisasia esiin esiopetuksen arjessa ja toimintakulttuurissa. Tavoitteena on, että lapset olisivat sekä kielen oppijoita että käyttäjiä.

25.09.2017

Tavoitteena voi olla siirtyminen kielirikasteiseen tai muuhun kaksikieliseen perusopetukseen. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 OPH.)

Tehtävään palkataan neljä äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia puhuvaa lastentarhanopettajaa, jotka vastaavat toiminnan käynnistämisestä ja toteuttamisesta. Kielirikasteinen esiopetus toteutetaan niin, että opettajat kiertävät useammassa esiopetusryhmässä ja järjestävät kielirikasteisen esiopetuksen mukaista toimintaa kussakin ryhmässä niin, että se muodostaa alle 25 % esiopetuksen toiminnasta. Kielirikasteisen esiopetuksen kokeilu käynnistetään syksyllä 2017.

Kielirikasteisen esiopetuksen käynnistämistä ehdotetaan seuraavilla kielillä ja alueilla:

- Itäinen suurpii (Myllypuro) – venäjä
- Keskinen suurpiiri (Käpylä) – espanja
- Koillinen suurpiiri (Pihlajisto ja Latokartano) – ranska
- Pohjoinen ja koillinen suurpiiri (Maunula ja Siltamäki) – englantia

Alueet kokeilulle on valikoitu yhdessä perusopetuksen järjestäjien kanssa, jotta lapsille saataisiin mahdollisimman sujuva opinpolku ja opetuksen jatkumo. Alueiden valinnassa on tarkasteltu myös yksityisten palvelujentuottajien tarjoamaa kielipainotteista esiopetusta, jotta vältetään päällekkäisyydet tarjonnassa.

Kielten oppimisen pilotointiin päiväkodeissa on varauduttu 150 000 euron määrärahalla. Lisäksi olemme mukana Kielirikas Helsinki -hankkeessa, jossa kielten opetuksen varhentamiseen, seurantaan ja kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa on haettu Opetushallituksen jakamaa valtionavustusta.

Kielirikas Helsinki -hankkeen tavoitteena on monikielinen Helsinki, jossa kaupungin rikas kielivaranto sekä tukee oppimista että houkuttaa lapsia uusien kielten äärelle. Pidemmän aikavälin tavoitteena on, että helsinkiläisillä lapsilla on entistä varhaisemmin ja entistä monipuolisemmin mahdollisuus oppia eri kieliä jo esiopetuksesta alkaen.

1. Varhennetaan kielten oppimista ja rohkaistaan monipuolisen kielivarannon luomiseen esi- ja perusopetuksessa siten, että kaupungin eri alueilla olisi monipuoliset mahdollisuudet varhennetun kielen aloittamiseen.
2. Kehitetään systemaattisesti varhennettua pedagogista kielipolkuja esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen yhteistoiminnan kautta.

3. Mahdollistetaan kielirikasteisen opetuksen mukaisia toiminnallisia tuokioita esiopetuksen ja perusopetuksen yhteisissä ryhmissä.
4. Kartoitetaan huoltajien kielitoiveita ja ajatuksia kielten opetuksesta koko kaupungin laajuisesti, sekä rohkaistaan kartoituksen tulosten pohjalta kouluja lisäämään uusia harvinaisempia kieliä koulujen kieliohjelmiin.
5. Lisätään monipuolisella ja varhennetulla kielitarjonnalla lähikoulujen vetovoimaa.
6. Tiedotetaan kielten opiskelun merkityksestä lapsen opinpolulla, osana identiteetin kehittymistä ja tulevassa työelämässä hyödyntäen yhteistyökumppaneiden ja elinkeinoelämän toimijoiden verkostoja.
7. Vahvistetaan oppiaineiden välistä yhteistyötä luomalla rakenne, jossa kielten opetus on vakiintuneesti tiiviinä osana vähintään yhden oppimiskokonaisuuden opetusta lukuvuoden aikana.
8. Tuetaan ruotsinkielisen esi- ja alkuopetuksen kaksikielisten (suomi/ruotsi) oppilaiden kielellistä kehitystä ja herätetään halu suomen kielen opiskeluun.
9. Tuetaan ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaiden suomenkielen oppimäärän ryhmävalintaa.
10. Rohkaistaan ruotsinkielisen perusopetuksen oppilaita valitsemaan A2-kieleksi ranska tai saksa tavallisemman englannin sijaan.

Varhaiskasvatuslautakunta toivoo, että tulevaisuudessa tarkastellaan säännöllisesti eri kielirikasteisen kasvatuksen ja opetuksen sekä kielikylvyn tarjontaa koko kaupungissa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa ja pyritään ohjaamaan tarjontaa kokonaisuutena.

Käsittely

07.03.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Juha Levo: Varhaiskasvatuslautakunta toivoo, että tulevaisuudessa tarkastellaan säännöllisesti eri kielirikasteisen kasvatuksen ja opetuksen sekä kielikylvyn tarjontaa koko kaupungissa sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa ja pyritään ohjaamaan tarjontaa kokonaisuutena.

25.09.2017

Varhaiskasvatuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Juha Levon tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Opetuslautakunta 07.03.2017 § 31

HEL 2016-012068 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta pitää tärkeänä kielenopetukseen kohdistuvia kehittämistoimia ja kielenopetuksen varhentamista.

Kielenoppimisen tukeminen kielenopetuksen varhentamisella on tutkimusten mukaan merkittävää. Varhennetulla kielenopetuksella tuetaan oppilaiden oppimista ja oppilaiden motivoitumista kielenopiskeluun. Tutkimusten mukaan vieraan kielen oppimisessa parhaat tulokset saavutetaan, kun oppiminen on aloitettu ennen yhdeksättä ikävuotta.

Varhennettua kielenopetusta on tällä hetkellä tarjolla 13 suomenkielisessä koulussa Helsingin 76:sta suomenkielisestä koulusta, joissa on ensimmäinen vuosiluokka. Varhennettua kielenopetusta tarjoavat koulut sijoittuvat kaikille Helsingin neljälle perusopetuksen alueelle. Helsingin kaupungin suomenkielisissä kouluissa ensimmäisen vieraan kielen opiskelu alkaa kaikille oppilaille viimeistään 3. luokalla.

Kaksikielistä opetusta on tarjolla sekä laajamittaisena (11 suomenkielistä koulua) että suppeampana (3 suomenkielistä koulua) kaksikielisenä opetuksena. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa opetuksesta vähintään 25 % toteutetaan kohdekielellä. Suppea kaksikielinen opetus on kielirikasteista opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen hakeudutaan soveltuvuuskokeella. Suppea kaksikielinen opetukseen voi osallistua kaikki kyseisen koulun oppilaat. Lisäksi kaupungissa on ruotsin kielen kielikylyn opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Vuosiluokilla 1-6 kielikylyopetusta on kuudessa suomenkielisessä koulussa ja vuosiluokilla 7-9 viidessä suomenkielisessä koulussa. Osa kouluista tarjoaa vuosi-

25.09.2017

luokilla 1 ja 2 mahdollisuuden tutustua kieliin myös kerhoissa ja pienimuotoisissa opetustuokioissa (ns. kielisuihkutus).

Helsingin ruotsinkielisissä kouluissa A1-kielen opetus on varhennettu alkavaksi toiselta vuosiluokalta. A1-kieli on kaikissa kouluissa suomi. Neljännellä luokalla alkaa A2-kielen opetus ja vaihtoehtoina on englanti, saksa ja ranska. Kutakuinkin kaikki oppilaat valitsevat A2-kielen. B2-kielen opetus on varhennettu aloitettavaksi seitsemänneltä vuosiluokalta.

Helsingin opetusviraston suomen- ja ruotsinkielinen linja ovat yhdessä varhaiskasvatusviraston kanssa hakeneet Opetushallituksen perusopetuksen järjestäjille suunnattua avustusta kielenopetuksen varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen. Haku liittyy Uusi peruskoulu -ohjelman kielenopetusta koskevaan kokeiluun. Hankkeeseen liittyvien toimenpiteiden kautta laajennetaan varhennetun kielen ja kielisuihkutuksen tarjontaa. Haun yhteydessä kouluilta kysyttiin halukkuutta kielenopetuksen varhentamiseen. Kouluista 20 ilmoitti halukkuutensa kielenopetuksen varhentamiseen jo syksystä 2017 ja 12 koulua ilmoitti halukkuutensa kielisuihkutuksen antamiseen kielivalintojen tueksi. Varhennetun kielenopetuksen laajentamisessa huomioidaan alueellinen tasa-arvoisuus.

Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikki oppilaat aloittavat 1. luokalta A-kielen opetuksen. Tämä edellyttää lisärahoitusta. Varhennettu kielen opetus tarkoittaa sitä, että 1-2 luokkalaisten minimituntimäärä nousee 19 vuosiviikkotunnista 21 vuosiviikkotuntiin. Varhennetun kielenopetuksen uudistusta toteutettaessa on syytä varmistaa, että vuosiviikkotuntimäärää lisätään yhtä paljon suomenkielisissä sekä ruotsinkielisissä kouluissa. Vuotuinen kustannus yhteensä suomenkielisissä ja ruotsinkielisissä kouluissa olisi noin 2,5 milj. euroa.

Käsittely

07.03.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Keskustelu.

Jäsen Hertzberg teki vastaehdotuksen, että lausuntoehdotuksen 6. kappaleen ("Helsingin ruotsinkielisissä kouluissa...") toisen virkkeen "A1-kieli on kaikissa kouluissa suomi." jälkeen lisätään seuraavaa:

"Neljännellä luokalla alkaa A2-kielen opetus ja vaihtoehtoina on englanti, saksa ja ranska. Kutakuinkin kaikki oppilaat valitsevat A2-kielen."

ja että lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen ("Opetuslautakunta pitää tärkeänä...") kolmannen virkkeen jälkeen lisätään seuraavaa:

25.09.2017

Asia/6

"Varhennetun kielenopetuksen uudistusta toteutettaessa on syytä varmistaa, että vuosiviikkotuntimäärää lisätään yhtä paljon suomenkielisisä sekä ruotsinkielisissä kouluissa."

Kannattaja jäsen Nordman

Hyväksyttiin yksimielisesti jäsen Hertzbergin vastaehdotus.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotuksesta poiketen.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Taina Tervonen, vs. opetuspäällikkö, puhelin: 310 86208
taina.tervonen(a)hel.fi